

Відгук
17.12.2021 р.
Голова
вченої ради
Вікторія Самохіній
співіанізованої
ДФ 64.051.069

Голові спеціалізованої вченої ради
ДФ 64.051.069

Харківського національного
університету імені В. Н. Каразіна,
майдан Свободи, 4, м. Харків
доктору філологічних наук,
професору, завідувачу
кафедри англійської філології
Самохіній Вікторії Опанасівні

ВІДГУК

офіційного опонента, кандидата філологічних наук, доцента,
доцента кафедри іноземної філології Комунального закладу «Харківська
гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради

Пікалової Анни Олексіївни

на дисертаційну роботу **Побережного Дмитра Олеговича**

**«Малі розповіді про Брекзит в англійськомовному сегменті соціальної
інтернет-мережі «Фейсбук» нарративно-дискурсивний підхід»,**

подану на здобуття ступеня доктора філософії
з галузі знань 03 – «Гуманітарні науки» за спеціальністю 035 – «Філологія»

Дисертація Побережного Д. О. присвячена розкриттю нарративних і
дискурсивних властивостей малих розповідей про Брекзит, оприлюднених у
коментарях до постів провідних Брекзит-спільнот в англійськомовному
сегменті соціальної інтернет-мережі «Фейсбук».

Актуальність роботи зумовлено обранням об'єкта, предмета та
нарративно-дискурсивного підходу до їхнього вивчення, що є одним із
найсучасніших підходів у межах еколінгвістики – галузі наукового знання, що
активно розширює свої межі й нарощує теоретико-методологічний потенціал.
Одним із постулатів еколінгвістики є взаємозв'язок людини, мови і
навколишнього середовища, при цьому мова постає як інструмент, що впливає
на фізичне, моральне і духовне «здоров'я» сучасного соціуму. Своєчасність

дослідження підсилюється суспільною значущістю проблематики, до аналізу якої звертається дисертант – наймасштабнішого у Європі дезінтеграційного процесу, що є виявом глобальної політичної кризи, – Брекзиту.

Новизна цієї наукової праці не викликає сумнівів. Керуючись екологізмом як засадничим методологічним принципом наукового пошуку поточного десятиліття, автор розробляє наративно-дискурсивний підхід, що є новим для вітчизняного та західного наукового простору. Новим у дисертації є й те, що у ній встановлено й детально описано субжанри та наративні виміри малої розповіді у середовищі соціальної мережі «Фейсбук»; виявлено лінгвальні, метаграфемні та візуальні засоби дискурсивного впливу на користувача мережі «Фейсбук», а також схарактеризовано особливості позиціювання оповідача.

Автентичний **матеріал** дослідження, що налічує 1237 малих розповідей про Брекзит у коментарях до постів провідних Брекзит-спільнот в англійськомовному сегменті соціальної інтернет-мережі «Фейсбук» (Brexit News, Brexit, Very Brexit Problems, Reuters та BBC News), що вже стали вагомими сучасними платформами для обговорення політичних та геополітичних питань, що є цілком достатнім для проведення лінгвістичного дослідження і вирішення поставлених у роботі завдань. Доцільним вбачається комбінування загальнонаукових і специфічних для дигітальної наратології методів наукового аналізу, що, у свою чергу, забезпечили **обґрунтованість** та достовірність сформульованих дисертантом наукових положень і висновків.

Теоретична значущість дисертації зумовлена її вагомим внеском у розбудову теоретичних підвалин наратології, а виокремлення наративного різновиду позиціювання – дискурсології. Теоретична вагомість дослідження Побережного Д. О. увиразнюється й тим, що її основні положення та висновки поглиблюють наукове знання з дигітальної наратології та жанрознавства.

Практичне значення дисертації визначається можливістю застосування здобутих дисертантом наукових даних у навчальному процесі на філологічних факультетах українських ЗВО під час викладання лекційних курсів зі стилістики англійської мови, загального мовознавства, курсів за вибором із дискурсології, лінгвосеміотики, політичної лінгвістики.

Дисертація чітко **структурована**. У вступі обґрунтовано вибір теми дисертації, висвітлено її актуальність, визначено об'єкт і предмет дослідження, коректно сформульовано мету і завдання дослідження, схарактеризовано методи дослідження, окреслено наукову новизну, теоретичне і практичне значення здобутих результатів, означено положення, що виносяться на захист, наведено відомості про апробацію результатів та структуру роботи.

У першому розділі рельєфно продемонстровано теоретико-методологічні підвалини наративно-дискурсивного опису малих розповідей про Брекзит у соціальній інтернет-мережі «Фейсбук», зокрема здійснено огляд літератури за темою дисертації, схарактеризовано джерельну базу, визначено методiku та теоретичний інструментарій дослідження, з'ясовано сутність робочих термінів дисертації.

Другий розділ роботи «Наративні та дискурсивні властивості малих розповідей про Брекзит в англійськомовному сегменті соціальної інтернет-мережі "Фейсбук"» присвячений опису конститутивних ознак малих розповідей, зокрема таких субжанрів, як останні новини, прогнози і службові розповіді. У цьому розділі репрезентовано мовні, метаграфемі та візуальні засоби впливу на читача.

Третій розділ дисертації «Позиціонування суб'єкта малої розповіді про Брекзит у коментарях до постів у соціальній інтернет-мережі "Фейсбук"» висвітлює мультимодальну специфіку різних типів позиціонування суб'єкта

малої розповіді – епістемічного, афективного, наративного. Окрему увагу приділено таким аспектам епістемічного позиціювання суб'єкта у малих розповідях, як модальність та евіденційність.

У висновках узагальнено основні результати дослідження.

Оформлення роботи відповідає усім вимогам, що ставляться до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії. Мова і стиль викладення матеріалу засвідчують лінгвістичну ерудицію автора, його здібність до критичного аналізу та творчого мислення. За результатами перевірки системою Strike Plagiarism дослідження не містить академічного плагіату і відповідає вимогам академічної доброчесності: всі ідеї інших учених подано з покликанням на відповідні джерела. Результати роботи **повно і пропорційно висвітлено** у 10 одноосібних наукових **публікаціях** автора, що відповідають темі дисертації, з них 3 статті опубліковано у фахових виданнях України, 1 стаття і 1 тези входять до наукометричної бази даних Scopus.

Дисертаційна робота Побережного Д. О., поза сумнівом, дотична робота до сьогоденного лінгвістичного апарату і напрямів сучасних досліджень. Утім, як і будь-яке новаторське дослідження, ця наукова розвідка не позбавлена певних дискусійних моментів. Загалом позитивно оцінюючи дисертацію Побережного Д. О., вважаємо за необхідне висловити деякі міркування та побажання.

1) Підхід до розмежування понять дигітального дискурсу, мережевого дискурсу, комп'ютерного дискурсу та інтернет-дискурсу на технологічному підґрунті є, безумовно, новаторським та логічним. Проте виникає питання, чи врахування позамовного критерію під час розмежування типів дискурсу є релевантним для лінгвістичного дослідження. Якщо так, бажано проілюструвати, як це розмежування відбивається в аналізі емпіричного матеріалу дослідження. Принагідно зазначимо, що спостерігається певна

неузгодженість між відповідним текстом та Рис. 1.1., що ілюструє місце інтернет-дискурсу у низці споріднених понять: на рисунку Всесвітню павутину кваліфіковано як поняття з найширшим змістом, а у тексті зазначено, що цей термін є метафорою Інтернет-дискурсу.

2) Спонукає до певних роздумів і доречність застосування терміна «вимір» до конститутивних ознак аналізованих у роботі дисертанта малих розповідей – гіперавторства, оповідності, ситуаційності, нелінійності та гіпертекстуальності. Ідея виокремлення зазначених ознак можливо слушна. Але, як нам здається, носить дискусійний характер, оскільки більшість з них є своєрідним переломленням традиційних категорій художнього тексту – інформативності, зв'язності, локальності, авторства, інтертекстуальності тощо.

3) На нашу думку, переконливіше звучали б висновки щодо мовних засобів здійснення впливу малих розповідей на адресата, побудовані на дотриманні однорідних класифікаційних принципів. Тоді, в одному ряду не опинилися б різнорівневі поняття такі як, риторичні запитання, паузи та займенникові форми першої особи однини.

4) У дисертації подекуди зустрічаються невірності такі, як хибодруки (див. С. 139) і росіянізми (див. С. 76; 155), що не впливає на загальне враження від актуалізації досліджуваної проблеми.

Вищезазначені міркування і побажання носять більш дискусійний і дорадчий характер, не зменшуючи вагомості дослідження, і не впливають на загальну позитивну оцінку роботи Побережного Д. О., що є самостійним оригінальним дослідженням, в якому запропоновано рішення актуального завдання сучасної лінгвістики. На підставі ретельного аналізу дисертації, анотацій та основних публікацій висновую, що рецензована дисертація є завершеною науковою працею.

Уважаю, що дисертаційне дослідження Побережного Дмитра Олеговича «Малі розповіді про Брекзит в англійськомовному сегменті соціальної інтернет-мережі «Фейсбук» наративно-дискурсивний підхід» відповідає спеціальності 035 – Філологія у галузі знань 03 – Гуманітарні науки та вимогам, передбаченим наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 року № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертацій» та «Тимчасовому порядку присудження ступеня доктора філософії», затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 року №167 зі змінами, і може бути рекомендована до захисту на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 03 – Гуманітарні науки за спеціальністю 035 – Філологія.

Кандидат філологічних наук, доцент
доцент кафедри іноземної філології
Комунального закладу
«Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради

Анна ПІКАЛОВА

Підпис Анни Пікалової
Засвідчую О. Козов
Начальник відділу кадрів
« 16 » листопада 20 19 рік